

.....

BYTČIANSKA FILATELIA

Informačný bulletin vydáva Klub filateliov v Bytči pre svojich členov a priaznivcov

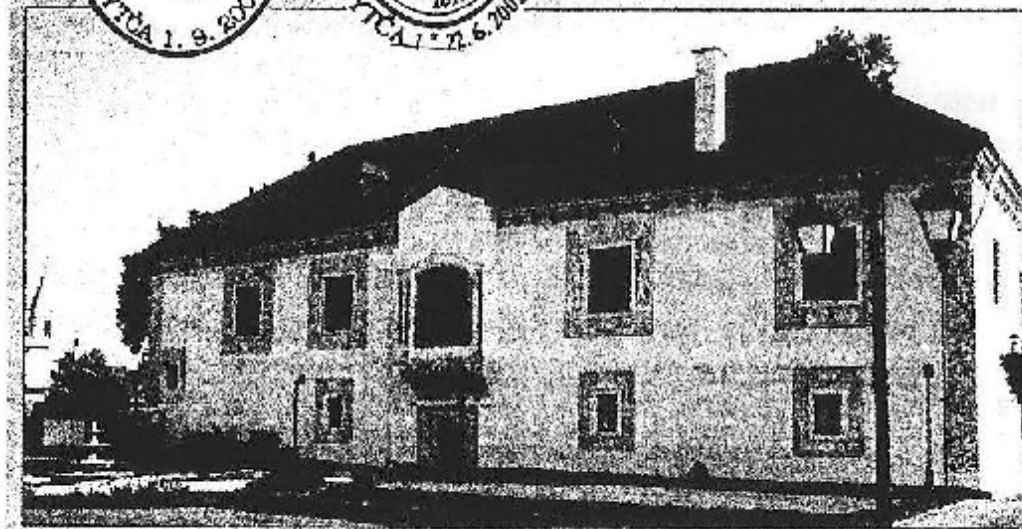
.....

Ročník I.

Číslo 3 / 2011

1601   410 ROKOV   2011

SOBÁŠNÉHO PALÁCA V BYTČI

Vážení filatelisti, sympatizanti, priatelia,

v tomto roku si obyvatelia nášho mesta pripomenú 410. výročie postavenia Sobášneho paláca v Bytči palatínom Jurajom Thurzom. Okolnosti postavenia tejto stavby by bolo zbytočné rozpisovať, pretože mesto vydalo dostatok propagačného materiálu a nie jedna publikácia i odborná štúdia podrobne popísali históriu Sobášneho paláca. Postavený bol v roku 1601 a hoci nie je to jubileum ako pred desiatimi rokmi, je hodné pripomenutia si ho. Podstata však nie je v tom, koľko rokov má táto architektonicky vzácna stavba, ide nám aj o niečo iné.

Ako filatelisti máme záujem na tom, aby si túto ojedinelú stavbu na Slovensku, slúžiacu konkrétnemu účelu, všimla aj slovenská známková tvorba. Preto výbor klubu filatelistov dá podnet Mestskému zastupiteľstvu na podanie návrhu Ministerstvu dopravy, pošta telekomunikácii SR na zaevidovanie žiadosti do emisného plánu v niektorom z budúcich rokov. Sme názoru, že do emisie významných historických stavieb na Slovensku treba zaradiť aj Sobášny palác v Bytči. Ten je v strednej Európe, ak nie vôbec v celej Európe, jedinou stavbou určenou ku konkrétnemu účelu. O našom postupe i o postupe Mestského zastupiteľstva, ako aj rozhodnutí ministerstva o prijatí alebo neprijatí návrhu vás budeme na stránkach nášho bulletinu informovať. Verím, že podnet si predstavitelia mesta osvoja a žiadosť podajú. Realizovanie by bolo pre naše mesto skutočnou poctou, ak sa berie do úvahy, že ročne sa vydáva v priemere 24 – 26 známok či už výplatných alebo príležitostných a žiadostí z celého Slovenska je, ľudovo povedané, až, až. Predsa len, ide o najmasovejšiu propagáciu a domnievame sa, že naše mesto sa má čím propagovať. Len to treba nasmerovať na správne miesto a v pravý čas. Napokon, ako (dnes) všetko.

V tejto súvislosti chcem poznamenať, že Sobášny palác slúžil aj nám, filatelistom. Iste si spomínate, najmä vy starší na rok 1977, keď sa v paláci usporiadala celoštátna filatelistická výstava. V roku 1995 opäť v tomto paláci sa konali XII. Dni filatelie Slovenska, ktoré sa zamerali na oslavu stého výročia organizovanej filatelie na Slovensku. Tak, ako v Mirbachovom paláci v Bratislave na slávnostnom zasadnutí Dr. Otto Gáfa mal slávnostný prejav k stému výročiu, podobný prejav mal aj k účastníkom XII. Dni filatelie Slovenska v Sobášnom paláci v Bytči.

Z doterajších 27. ročníkov Dní filatelie Slovenska tri sa uskutočnili v Bytči, z toho XII. v roku 1995 v roku 2002 XIX. Dni filatelie Slovenska sa konali práve v priestoroch Sobášneho paláca.

Vážení priatelia,

ďalej vás chcem požiadať o strpenie, ak dostávate bulletin s čiastočne pozmenenou grafikou hlavičky. Ešte stále hľadáme najvhodnejšiu formu a dúfame, že do budúceho čísla sa na ničom zjednotíme. Zatiaľ sme vyriešili tiráž a jej obsah. Redakciou bol poverený Dr. Otto Gáťa a v tiráži je zloženie redakčnej rady. Bulletin by mal byť dvojmesačník, môže sa však stať, že v prípade niektorej aktuality sa niektoré číslo vydá v nasledujúci mesiac po vydaní predchádzajúceho čísla, alebo pri nedostatku aktualít vznikne časová medzera. Redaktor spracováva návrh štatútu bulletinu, aby sa poznali práva a zodpovednosť. Po predložení výbor návrh štatútu prerokuje. Záverom chcem poznamenať, že hoci sme počtom členov malý klub a nemáme čím presvedčať odchádzajúcich členov, dúfame, že táto forma záujmu o našich členov zo strany výboru KF, hoci len poskytovaním informácií, je jednou zo snáh udržať organizáciu, teda Klub filatelistov v Bytči vo Zväze slovenských filatelistov.

Ďalej chcem informovať, že v tomto čísle uverejňujeme avizovaný jeden z prvých názorov nášho člena Otta Gáťa na súčasné dianie vo zväze. Ako na zasadnutiach výboru KF Dr. Gáťa uviedol, pôjde výlučne o jeho osobné názory, napríklad o analýzu postoja a postupu zväzových orgánov, o snahu skonsolidovania a hľadania východísk zo súčasného stavu stáleho úbytku členov. Osobne sa nestotožňuje s tézou, že každým rokom sa počet organizovaných členov v ZSF zníži o 12% a berie sa to ako zákonitá samozrejmosť bez toho, aby sa povedalo, čo sa proti tomu robí. Je to podľa jeho názoru jeden z podstatných prvkov pasivity väčšiny klubov.

Výbor KF s niektorými názormi sa nemusí stotožniť. Má však záujem na tom, aby sa hľadalo riešenie na dianie vo zväze, v ktorom, či si to niekto prizná alebo nie, sú rôzne, skôr „čierne“ nálady. Výbor klubu má záujem podporovať názory, ktorých cieľom je udržanie Zväzu slovenských filatelistov v počte členov aspoň na súčasnej úrovni. Má záujem na tom, aby sa nevytvárali problémy vo zväze, ktoré daný stav nemôžu prekryť, iba ho zhoršujú napríklad aj znevažovaním starších členov.

Týmto dlhším príspevkom chcel som vás oboznámiť o našej bytčianskej filatelistickej činnosti a o tom, čo sa pripravuje. Myslím, že bulletin vás viac bude priťahovať do rodiny našej spoločnej záľuby, kde je hodne pekného. Som presvedčený, že aj Glosár Dr. Otta Gáťa, ktorý bol 27 rokov šéfredaktorom časopisu Martinia bude nášmu klubu nápomocný.

Stanislav Helmeš
predseda KF

„Naša“ známka

Česko-Slovenská známková tvorba v roku 1990 v sérii Znaký česko-slovenských miest vydala výplatnú známku so znakom mesta Bytča. Bolo to po prvý raz a zatiaľ jediný, keď známka so vzťahom k nášmu mestu bola vôbec vydaná. Mnohí si neuvedomujú, ale táto forma najmasovejšej propagácie sa pre nie veľké mesto, akým je naše, vyskytuje ozaj vzácne. Ved' doteraz v známkovej tvorbe nemajú odraz také okresné mestá, akými sú napríklad Považská Bystrica, Púchov, Ilava, Čadca, Dolný Kubín a i.

Známka bývalej Česko-Slovenskej republiky má v katalógu poradové číslo 2937. V emisii Znaký československých miest bola vydaná ako posledná. (Svojim spôsobom tiež prvenstvo). Prvá emisia s názvom Historické výročia miest bola vydaná v roku 1957, v obmenách ďalšie. Známok so znakmi slovenských miest sa vydala iba pätina oproti českým mestám.

Známka so znakom mesta Bytča v nominálnej hodnote 50 halierov bola vydaná 28. 3. 1990 v náklade 13 911 000 kusov. Náklad len relatívne veľký, pretože ďalšie známky tejto série, znak Poděbrad sa vydal v náklade 27 831 000 kusov, znak Soběslavy 24 290 000 kusov a znak Prostějova v náklade 39 921 000 kusov. Autorom návrhu známky a rytcom je Jaroslav Herčík. Známka bola vytlačena rotačnou oceľotlačou v kombinácii s rastrovou hĺbkotlačou. Má rámcové zúbkovanie $11 \frac{1}{4} : 11 \frac{3}{4}$. Pri perforácii známok došlo k väčšiemu horizontálnemu posunu zúbkovania na jednom archu, ktorý kontrola prehliadla a dala do distribúcie. Cena známky sa zvýšila z nominálnej hodnoty 50 halierov na sumu 200 Kčs. Na známke názov štátu má byť vo vrchnej časti známky. Posunutím perforácie sa dostal na dolnú časť známky. (Známka perfektná a s posunutou perforáciou)

Dvojkolajka v Bytči – 100 rokov ?

Po tom, čo 1. 11. 1883 bol daný do prevádzky posledný úsek železničnej trate Považskej železnice medzi Zlatovcami a Žilinou, v roku 1910 sa začalo s výstavbou druhej koľaje. V niektorých publikáciách je uvedené, že prevádzka železnice aj na druhej koľaji začala v roku 1911 (údaje z Považskej Bystrice), vo vlastivednom spravodajcovi Klubu muzeálnej a galerijnej spoločnosti v Bytči – Pohľady, z roku 2008 sa uvádza začatie prevádzky aj na druhej koľaji až v roku 1913. Zrejme dôvodnejší sa javí rok 1913, teda postupné budovanie druhej trate v smere od Trenčína po Žilinu. Presnejší alebo presný dátum by bol zistiteľný v Múzeu železníc v Bratislave.

V roku 2008 si 120. výročie začatia železničnej prevádzky pripomenuli zamestnanci a najmä bývalí zamestnanci v kultúrnom dome v Plevníku – Drienovom, kde boli prítomní zamestnanci od Považskej Bystrice až po Žilinu. Uvedené dávame do pozornosti z dôvodu, že aj z Bytče a okolitých obcí bolo pomerne dosť zamestnancov Slovenských železníc a asi by bolo dôvodné aspoň pripomenutie si tohto nie zanedbateľného výročia. Býva zvykom používanie príležitostnej pečiatky (ako bolo napr. pri storočnici otvorenia železnice Žilina – Rajec), pravda, v súčasnej dobe šetrenia by sa na to asi financie nenašli. Totiž v posledných piatich rokoch nebola zhotovená nijaká príležitostná pečiatka s námetom železníc (okrem sezónnej, električkovej železnice z Trenčianskej Teplej do Trenčianskych Teplic).

Mapka železnice z roku 1907

V tomto čísle uverejňujeme Výzvu, ktorá bola prijatá na výročnej členskej schôdzi Klubu filatelistov v Bytči 29. januára 2011. Je to výzva pre Radu ZSF a predsedu ZSF, ako orgány, ktorých úlohou je dbať na dodržiavanie stanov ZSF a ďalších zväzových predpisov.

KLUB FILATELISTOV V BYTČI

na základe splnomocnenia výročnou členskou schôdzou uskutočnenou 29. 1. 2011

V Ý Z Ý V A

Radu Zväzu slovenských filatelistov, v ktorej kompetencii je v zmysle Stanov ZSF, jej preambuly a ustanovení v čl. 7, ods. 3, písm. k/ dozerať na dodržiavanie Stanov ZSF a ďalších zväzových predpisov, teda poslania a cieľov zväzu, vzhľadom na publikovaný článok v časopise Spravodajca ZSF č. 4 / 2010, ktorého obsah pobúrila členov KF v Bytči neptavdivými, nepodloženými a zavádzajúcimi informáciami pisateľa, člena ZSF,

- aby zaujala stanovisko k zneváženiu XXVII. Dní filatelie v Ružomberku, ich organizátorov a v súvislosti s tým ich podporovateľov,
- aby riadila smerovanie Zväzu slovenských filatelistov k jeho vnútornej jednote a stabilite, a zamedzila vnášanie nežiaducich názorov o potrebných a nepotrebných členov v našom zväze (vzhľadom na ich vek), čo môže pôsobiť ako generačná diskriminácia,
- aby nepripustila znevažovanie členov Zväzu slovenských filatelistov, nimi organizovaných zväzových podujatí, orgánov, inštitúcií, združení a ich predstaviteľov spolupracujúcich so zväzovými orgánmi,
- aby iniciovala vytvorenie redakčného štatútu časopisu Spravodajca ZSF s obsahom zodpovedajúcim platným právnym normám Slovenskej republiky,
- aby, vzhľadom na ekonomickú situáciu v celej spoločnosti vyvážené hospodárila s prostriedkami ZSF s akcentom na vnútrozväzové vzťahy upevnenia členskej základne a následne na reprezentáciu v medzinárodných vzťahoch. (Oponu musíme hľadať vo vlastných radoch, nie v zahraničí).

K plneniu predmetnej výzvy Klub filatelistov v Bytči oslovuje aj predsedu ZSF v zmysle Organizačného poriadku ZSF, článku 16, ods. 2, písm. a/ a c/. Žiada ho, aby ako predstaviteľ ZSF zaujal vecne a rozhodné stanovisko k názorom, ktoré problematizujú zväz. Nie je žiaduce, aby sa vytváral rozkol bezdôvodným znevažovaním členov ZSF, usporiadateľov, organizátorov a spoluorganizátorov filatelistických podujatí. Inak dôjde k zneisteniu tých, ktorí konajú v prospech ZSF i tých, ktorí zväzové akcie podporujú. Nevyhranenie či priamo rozdvojenie zámerov Zväzu slovenských filatelistov môže ohroziť jeho podstatu.

Glosár „k tichej vode“ a otrasom v ZSF

Vážení priatelia, začnem dvomi poznatkami, z ktorých jeden už ani nevzrušuje, je danosť a daň doby. Druhý, čerstvejší, síce vzbĺkol, ale, zdá sa, že je snaha ho zbagatelizovať. Povedať, veď nič sa nestalo. Zametenie pod koberec.

Občas zájdem na burzu do Ingea v Žiline, kde sa postretajú známi, posedíme pri káve alebo čaji, debatujeme. Bolo to v polovici minulého roka, starší filatelista poznamenal: Ozaj, koľko je dnes vás tu, organizovaných? Asi zo stovky sme napočítali päť. Dotyčný starý pán, osemdesiatnik, pred rokom vystúpil zo ZSF. Upútala ma jeho veta: „Zväz sa zmenil, už je len výberčím členského“.

Dumal som nad týmito slovami. Zmenil sa zväz? Scvrkol sa, to áno, ale asi nezmenil. Zmenili sa niektorí filatelisti, ktorí ho riadia alebo správnejšie povedané, ktorí ho chcú riadiť. Riadiť bez ohľadu na to, či existujú alebo neexistujú nejaké stanovy zväzu, či médium, akým je Spravodajca ZSF, má alebo nemá svoj kódex. Je voľnosť. Každý si môže robiť čo chce, uverejniť čo chce, napadnúť koho chce. Hovorí sa tomu pluralita názorov alebo liberalizmus. A členovia ZSF sú nútení sa tomu prispôbiť. Zo štrnásťtisícovej základne v roku 1990 zostalo nás 1 400. Bývalý predseda ZSF publikoval zo svojej analýzy víziu, že každým rokom bude o 12 % menej členov a ďalší uviedol, že je nás každým rokom menej o sto. Tak čo, zmenil sa zväz? Zmenili sa členovia. Vedenie ZSF úbytok členov kompenzuje zvyšovaním členských príspevkov. Je to najjednoduchšie, bez odporu. Kto na to nemá, nech odíde. Odchádzajú. Odídencov to isteže zabolí, ale to je len tichá voda.

Od decembra minulého roka sa ZSF v jeho stredoslovenskej časti zatriasol. Spravodajca ZSF, konkrétne predseda redakčnej rady považuje za samozrejme uverejniť všetko, čo sa napíše, pretože je to pluralita názorov a každý autor sám zodpovedá za to, čo napíše. Autori píšú, ale za napísané sa ospravedlňuje predseda redakčnej rady! Je to paradox, ale svojské. Nechal uverejniť aj zneváženie organizátorov Dní filatelie Slovenska v Ružomberku. Proti uverejnenej nepravde protestovali jednotlivci, kluby i Združenie klubov filatelistov. Protest nie je tichá voda, je to evidentný otras. Otriaslo to aj členmi nášho klubu, pretože sme organizovali až tri ročníky Dní filatelie. Prijali sme výzvu pre Radu ZSF. Obdobne postupovali ďalšie kluby, pretože bol to otras. Evidentný. Čakali na rozhodnutie Rady ZSF. Rada ZSF problém odsunula na Revíziu komisiu ZSF. Tá má prečítať, čo autor v článku uverejnenom v Spravodajcovi 4/2010 napísal. Tak som to pochopil, pretože iný zmysel to nedáva. Ide o revíziu komisiu. Medzitým Rada ZSF prijala štatút Spravodajcu ZSF bez možnosti pripomienkovania klubmi. Formálne, narýchlo.

Tak sa vážení priatelia zamýšľam: Zmenil sa ZSF? Dnes, 26.4.2011 mám uverejnený v Slovenských národných novinách, č.17 na titulnej strane článok pod nadpisom Hlas „zdola“. Je o tom, že centrálny orgán nesmie zabúdať na miestne odbory - základné organizácie. Zamýšľam sa, ako je to u nás?

OZNAMY :

- Zrejme neušlo pozornosti ani naším členom, že Slovenský rozhlas a televízia uverejňuje seriál o Thurzovcoch, čo v podstatnej miere sa týka najmä Bytče. Ide skutočne o údaje z nespochybniteľných prameňov, ktoré dávajú množstvo podnetov na zamyslenie sa nad týmto rodom, ktorého kontakty siahajú aj za hranice bývalého Uhorska. Nakoľko náš klub v minulosti sa venoval tomuto rodu a to nielen zhotovením príležitostných pečiatok, ale aj ilustračných obálok, sme názoru, že je dostatok materiálu na zhotovenie nesúťažného jednorámového exponátu. Pri niektorom z najbližších filatelistických podujatí mohol by byť takýto exponát prezentovaný a sme názoru, že upútal by pozornosť verejnosti.
- V tomto roku je presne (nespochybniteľných) 300 rokov, čo Esterházi-ovci nechali v roku 1711 v Bytči postaviť chudobinec. V prevádzke bol úctyhodných vyše 226 rokov ! Týmto oznamom chceme vyzvať zberateľov pohľadníc, ak dom, v ktorom bol chudobinec majú na niektorej pohľadnici z tridsiatych rokov 20. storočia, sme ochotní pohľadnicu reprodukovať. (Hoci údaje o chudobinci sa zachovali, zdá sa, že nie je k dispozícii zobrazenie).
- Budúce číslo spresní niektoré údaje k poštovo-filatelistickej udalosti k 125. výročiu zriadenia poštového úradu v roku 1886 v Plevníku. Aj tu v istom zmysle ide o spojitosť s Bytčou, pretože 21. 6. 1886 bol zriadený poštový úrad nielen v Plevníku, ale aj v Považskom Podhradí, kde v tom čase mal erbové (letné) sídlo a časť administratívneho sídla barón Leopold Popper, majiteľ Bytčianskeho zámku, veľkopodnikateľ a okrem iného svojho času aj majiteľ pivovaru v Bytči. (Etiketu reprodukujeme v niektorom z budúcich čísel).

